

Interessentanalyse for Brønderslev Kommune

Partnerskabspositioner omkring udtagning af lavbundsjord

Vejen til denne interessentanalyse

Scopet for interessentanalysen har været at kortlægge alle, der har berøringsflade med lavbundsarealer og udtagning/omlægning heraf, herunder lodsejere, udtagningskonsulenter, Brønderslev Kommune, landets øvrige kommuner samt regioner mv. samt alle samarbejdspartnere og eksterne konsulenter, der indgår i projektet, med henblik på at kortlægge positioner for handling.

Partnerskabshuset Krydsfelt har tilvejebragt interessentanalysen gennem semistrukturerede interviews, fortrinsvis med interessenter udpeget af kommunen. De i alt 10 interviews er foretaget enkeltvist digitalt. Derudover har Jesper Mørk Hovgaard fra Partnerskabshuset Krydsfelt deltaget på et møde for interessenter/samarbejdspartnere d. 20. september 2023. Partnerskabshuset Krydsfelt er valgt til opgaven på baggrund af sin erfaring med analyse af økosystemer og partnerskabspositioner.

Arbejdet har resulteret i et overblik over direkte og indirekte interessenter omkring lavbundsjordene i Brønderslev Kommune (**se side 3**).

Overblikket er derefter kondenseret til et indblik i de primære interessentgrupper og deres indbyrdes forhold i en visualisering (**se side 4**).

Oversigten er suppleret af en uddybning af hver af de primære interessentgrupper i kort tekstform (**se side 5**).

Endelig er de 10 interviewede organisationers 1) interesser, 2) forståelser og 3) roller afdækket og sat op i et overskueligt format, som giver den rette indsigt til at understøtte de kommende dialoger i og omkring kommunen (**se side 6**).

Ovenpå den samlede interessentanalyse er udarbejdet et sæt handlingsanvisninger ud fra et partnerskabsperspektiv (**se side 7**).

Handlingsanvisningerne gør interessentanalysens indsigter konkrete og operationelle, så de kan sættes i spil ift. pilotprojektets tre delformål: "1) Indsamle viden om alternativ anvendelse af og konkrete metoder til omlægning af lavbundslande. 2) Indsamle erfaringer om og pege på good practices for samarbejde med og inddragelse af landbrugsorganisationer og lodsejere gennem god dialog. 3) Skabe viden om, hvordan vi får et godt og effektivt offentligt/privat samarbejde om udtagelse og omlægning af lavbundslande op at stå med fokus på kommunens rolle heri."

Fra nysgerrig antagelse

10 interviews og deltagelse i fællesmøde

Etablering af overblik over direkte og indirekte interessenter

Kondensering til indblik i det mest væsentlige

Kortlægning af interesser, forståelser og roller

Til konkret indsigt

Interessenter omkring lavbundsjord i Brønderslev Kommune

The diagram is a circular stakeholder map. At the center, a grey circle contains the text 'INTERESSENTER INVOLVERET AF KOMMUNEN' (Stakeholders involved by the municipality) and lists: Brønderslev Kommune, LandboNord, Limfjordssekretariatet, Agri Nord, SEGES Innovation, European Energy, and KlimaNord. Surrounding this is a white ring with two categories: 'LODSEJERE' (Farmers) and 'MYNDIGHEDER OG REPRÆSENTANTER' (Authorities and representatives). The outermost ring is dark blue and contains numerous names of citizens, associations, and foundations. The background of the slide features a blurred image of a smiling woman.

Det er i dette interessentlandskab på tværs af sektorer, at Brønderslev Kommunes arbejde med at udtagning af lavbundsjord finder sted.

Inderst i modellen er angivet de aktører, som Brønderslev Kommune selv har engageret i Plan22+-projektet.

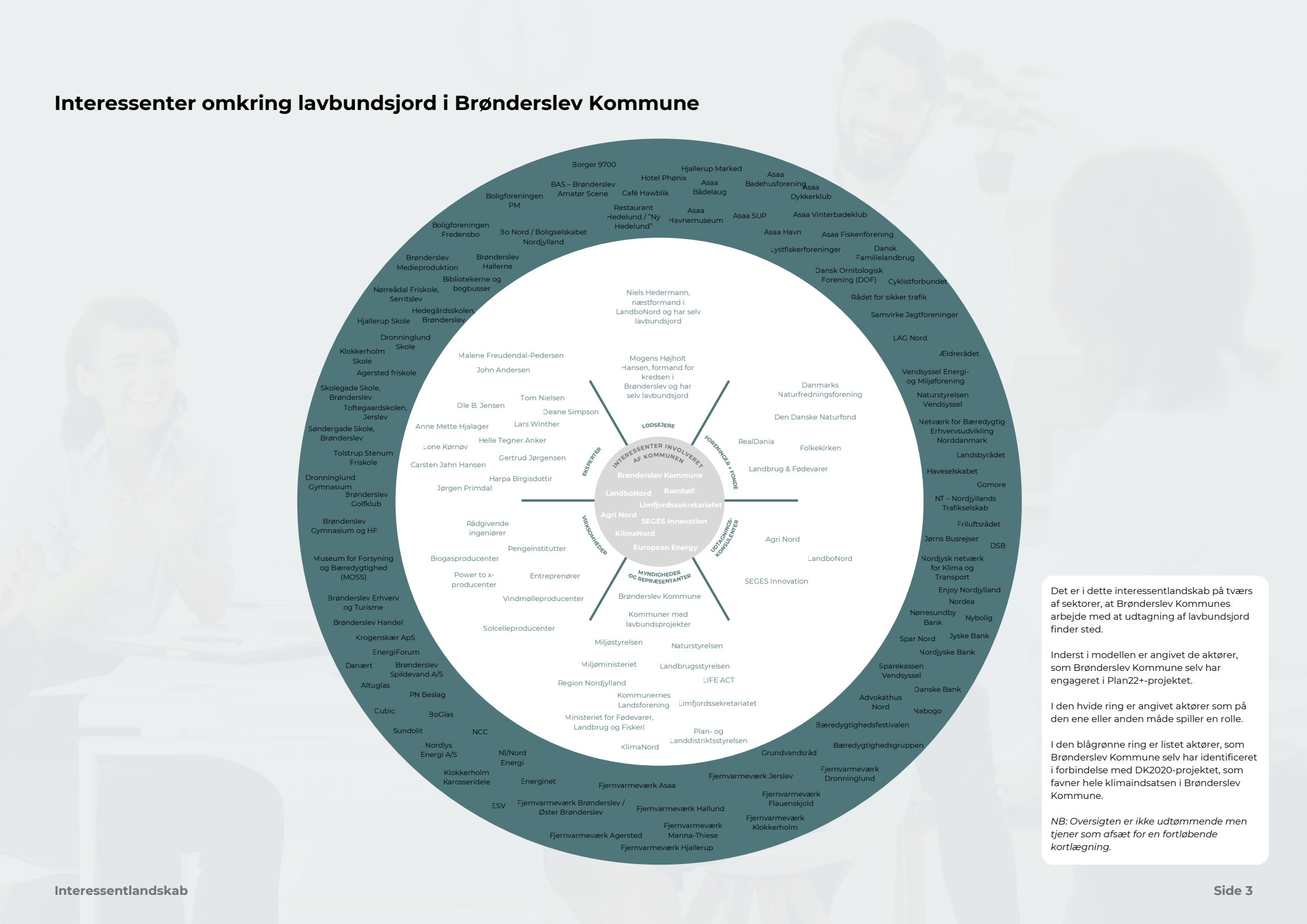
I den hvide ring er angivet aktører som på den ene eller anden måde spiller en rolle.

I den blågrønne ring er listet aktører, som Brønderslev Kommune selv har identificeret i forbindelse med DK2020-projektet, som favner hele klimainsatsen i Brønderslev Kommune.

NB: Oversigten er ikke udtømmende men tjener som afsæt for en fortløbende kortlægning.

Interessentlandskab

Side 3

Det er i dette interessantlandskab på tværs af sektorer, at Brønderslev Kommunes arbejde med at udtagning af lavbundsjord finder sted.

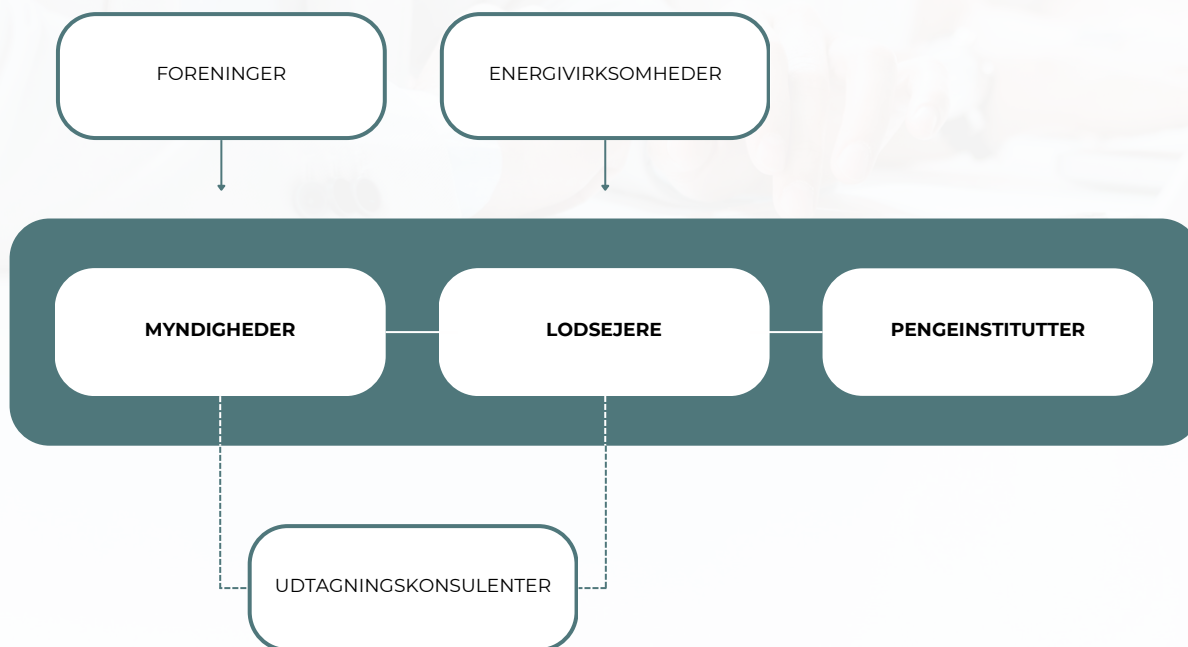
Inderst i modellen er angivet de aktører, som Brønderslev Kommune selv har engageret i Plan22+-projektet.

I den hvide ring er angivet aktører som på den ene eller anden måde spiller en rolle.

I den blågrønne ring er listet aktører, som Brønderslev Kommune selv har identificeret i forbindelse med DK2020-projektet, som favner hele klimaindsatsen i Brønderslev Kommune.

NB: Oversigten er ikke udtømmende men tjener som afsæt for en fortløbende kortlægning.

Primære interessentgrupper omkring lavbundsjord

Udtagning af lavbundsjord er som udgangspunkt en sag mellem myndigheder, lodsejere og pengeinstitutter.

MYNDIGHEDER har et politisk opdrag, som de arbejder for at føre ud i livet. Det er besluttet, at der skal udtages lavbundsjord.

LODSEJERE er ejere af de lavbundsjord, som eventuelt skal udtages, og de har fri ret til at bestemme, om de vil medvirke i projekter eller ej.

PENGEINSTITUTTER har et økonomisk mellemværende med lodsejerne om den jord, som disse ejer. Pengeinstitutterne spiller derfor en rolle i, hvilket beløb lodsejerne kan sælge, bytte eller kompensere deres jord for.

Derudover er der tre grupper, som har interesse i at påvirke sagen mellem de tre første grupper: udtagningskonsulenter, foreninger og energivirksomheder.

UDTAGNINGSKONSULENTER skal hjælpe og vejlede om indsatsen med at udtage lavbundsjord. Konsulenterne, som kommer fra landboforeningerne, tjener dog lodsejerne og ikke myndighederne.

FORENINGER kæmper for forskellige, og somme tider modsatrettede, formål som repræsentanter for sine medlemmer. Foreningerne forsøger at påvirke udtagningsprocesserne til fordel for medlemmernes interesser.

ENERGIVIRKSOMHEDER ønsker at drive forretning på at opføre vind-, solcelle-, og power-to-x-anlæg, hvor det er økonomisk rentabelt. Ved at kombinere solcelleanlæg med lavbundsjord, kan energivirksomheder være med til helt eller delvist at finansiere udtagning af lavbundsjord (se bemærkning 1, på side 8).

Primære interessentgrupper omkring lavbundsjord

MYNDIGHEDER

Myndigheder har et politisk opdrag, som de arbejder for at for at føre ud i livet. Det er besluttet, at der skal udtages lavbundsjord. Brønderslev Kommune agerer planlægningsmyndighed og sidder således på en stor del af beslutningskraften og muligheden for sikre klare rammebetingelser.

Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og Landbrugsstyrelsen forvalter de midler, der fra politisk hold er afsat til at opnå målet om at udtage op mod 100.000 ha lavbundsjord. Naturstyrelsen kører projekter selv og Miljøstyrelsen står for tilskud i forbindelse med Klima-Lavbundsordningen, som både kommuner og private aktører kan søge.

LODSEJERE

Lodsejere er ejere af de lavbundslande, som eventuelt skal udtages, og de har fri ret til at bestemme, om de vil medvirke i projekter eller ej. Lodsjerne er en heterogen gruppe privatpersoner samt større og mindre virksomheder. Derfor er det svært at sige noget fællesbetegnende om gruppen. Fælles for dem er dog, at de ikke kan tvinges til noget, selvom nogle af dem sandsynligvis på et tidspunkt vil blive ramt af afgifter, hvilket kan øge incitamentet til at skille sig af med jorden.

Lodsejerne er mennesker mange forskellige steder i livet, og med forskellig tilknytning til deres jord hvad angår økonomi og affektionsværdi. Derfor vil dialogen med dem være tilsvarende forskelligartet. Det andet fællestræk, der her skal nævnes er, at de som mennesker er flest vil respekteres som frit vælgende aktører, som ikke skal presses, men i stedet involveres.

PENGEINSTITUTTER

Pengeinstitutter har et økonomisk mellemværende med lodsejerne om den jord, som lodsejerne ejer. Pengeinstitutterne spiller derfor en rolle ift. hvilket beløb lodsejerne kan sælge, bytte eller kompensere deres jord for.

I dialogen med lodsejerne bør deres respektive konkrete økonomiske situation således holdes for øje.

UDTAGNINGSKONSULENTER

Udtagningskonsulenter skal hjælpe og vejlede om indsatsen med at udtage lavbundslande. Konsulenterne, som kommer fra landboforeningerne, tjener dog lodsejerne og ikke myndighederne.

SEGES har den koordinerende rolle ift. udtagningskonsulenterne, som i Brønderslev Kommune kommer fra LandboNord og Agri Nord. Af de to landboforeninger har LandboNord flest kunder i Brønderslev Kommune. Derfor er LandboNord den primære aktør at engagere ift. dialogen med lodsejerne.

SEGES, LandboNord og Agri Nord tjener sine medlemmers og landbrugets interesse. Det er deres udgangspunkt for deres engagement. Udtagningen sker således på lodsejernes særskilte og fælles præmisser.

FORENINGER

Foreninger kæmper for forskellige, og somme tider modsatrettede formål som repræsentanter for sine medlemmer. Foreningerne forsøger at påvirke udtagningsprocesserne til fordel for medlemmernes interesser. I forbindelse med udtagning af lavbundsjord kan nævnes Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening samt jagtforeninger.

Derudover kan nævnes at Folkekirken for tiden omtales som en mulig aktør. Så vidt det kan vurderes via webgis.kirkenettet.dk er indflydelsen omkring Brønderslev Kommunes lavbundslande dog minimal. Det gælder evt. kun omkring Hellevad Kirke.

ENERGIVIRKSOMHEDER

Energivirksomheder ønsker at drive forretning på at opføre vind-, solcelle-, og power-to-x-anlæg, hvor det er økonomisk rentabelt. Ved at kombinere solcelleanlæg med lavbundsjord, kan energivirksomheder være med til helt eller delvist at finansiere udtagning af lavbundslande (se bemærkning 1, på side 8).

Omkring Brønderslev Kommune er særligt European Energy en vigtig aktør, som lægger vægt på at udtagning af lavbundslande i kombination med solcelleanlæg kan være en fordel for både stat, kommune og energivirksomhed (se bemærkning 2, på side 8).

Afdækkede interesser, forståelser og roller

The diagram illustrates the following stakeholder information:

Stakeholder	Interesse	Forståelse	Rolle
BRØNDERSLEV KOMMUNE	Vil gøre hvad de kan for at opnå kommunens mål om at levere klimahandling via udtagning af lavbundsjord.	Det der skal til er en kombination af de løsninger, som interessenterne byder ind med.	Skabe effektiv proces.
DEN DANSKE NATURFOND	Vil skabe gode forhold for natur og biodiversitet, men også sikre klimagavnst, klimatilpasning, bedre vandmiljø, renere grundvand og større adgang til naturen for flere mennesker.	Det er vigtigt at kunne kombinere løsninger, og at starte med lavthængende frugter samt vigtigste samarbejder, hvor alle bidrager.	Medfinansiere og projektsamarbejde i udviklingen med lokale partnere.
LANDBONORD	Vil sikre at lodsjeerne har interesse i forbindelse med udtagningen af landbrugsjord i kommunen.	Lodsjeernes henvendelse til kommunen er afgørende for at få gang i sagen.	Kommunikation og dialog.
SEGES INNOVATION	Vil skabe det bedste mulighedsrum for lodsjerne ved at pege på de mange forskellige muligheder der findes i forbindelse med jordfordeling og økonomiske konsekvenser.	Udtagning af kulstofrige landbrugsjorder har klimaeffekt. Involvering af lodsjerne er afgørende uanset hvad.	Bidrage i konkurrence projekter med teknisk viden og med dialog med lodsjerne.
LIMFJORDSSEKRETARIATET	Vil hjælpe bl.a. Brønderslev Kommune med at lykkes med at få lavet vådområder, som bidrager til klimamål, da man har stor erfaring og kompetence med at samarbejde med kommuner om netop det.	Intern koordinering, afstemning og beslutningskraft i kommunen er afgørende.	Finansiere og projekteje.
NATURSTYRELSEN	Vil gøre hvad de kan for at opnå den vedtagne politik om at levere klimahandling via udtagning af lavbundsjord.	Kommunen skal skabe klare rammebetingelser og træffe afgørelser ift. tilladelser.	Skabe oplyst grundlag.
ACRI NORD	Vil sikre at lodsjerne har interesse i forbindelse med udtagningsprojekter.	Projekter er nødvendige for alle parter, og som lodsjer binder sig til. Så dem skal der flere af.	Udføre delopgaver.
EUROPEAN ENERGY	Vil lave undersøgelser, rådgive og entreprenør og udføre tilsyn og byggeledelse samt bruge outputtet til arbejdet med klimaprojekter med andre kommuner, private aktører og Naturstyrelsen.	Der bør fokuseres på at skabe opbakning hos både lodsjerne og politikere.	Udføre delopgaver.
RAMBØLL	Vil sikre at lodsjerne har interesse i forbindelse med udtagningsprojekter.	Udtagningen af bæredygtige kombinationer med typelandskaber og kombinationer med typelandskaber og kombinationer med typelandskaber.	Udføre delopgaver.
KLIMANORD	Vil udbrede den viden, der skabes i Brønderslev til andre kommuner og byde ind med erfaringer fra andre til Brønderslev.	Kommunen skal etablere sin position som facilitator for fremdrift.	Dele viden og lære.

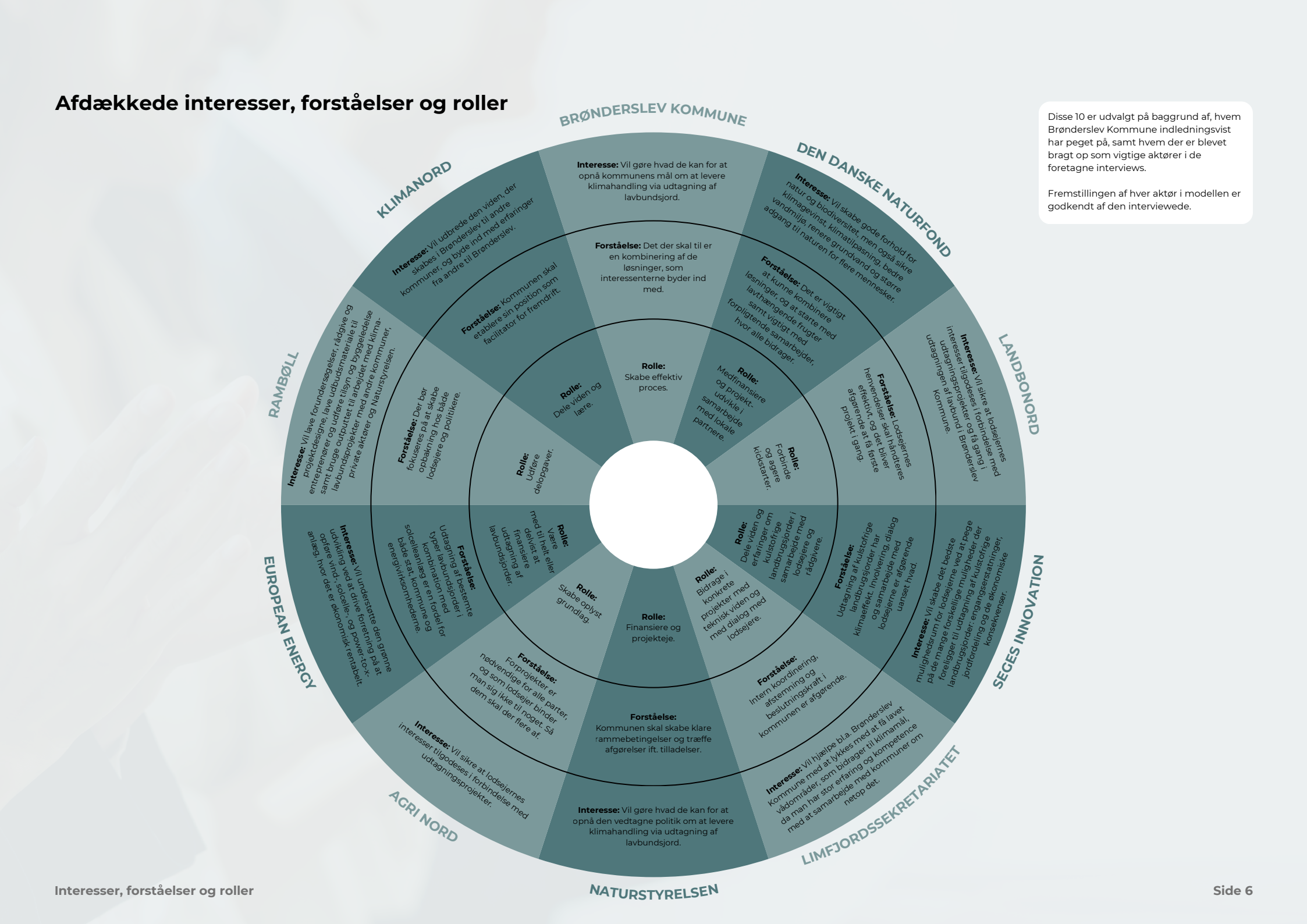
Disse 10 er udvalgt på baggrund af, hvem Brønderslev Kommune indledningsvist har pegt på, samt hvem der er blevet bragt op som vigtige aktører i de foretagne interviews.

Fremstillingen af hver aktør i modellen er godkendt af den interviewede.

Interesser, forståelser og roller

Side 6

Fremstillingen af hver aktør i modellen er godkendt af den interviewede.

Videre fra interessentanalysen

ØKOSYSTEM

1.1 ETABLER EN ENIGHED om hver aktørs interesser, forståelse og rolle i partnerskabet. Således kommer dét mellem linjerne frem i lyset, og dialogen kan bliver endnu mere konstruktiv.

1.2 AFGØR DELTAGERE (direkte og indirekte) i partnerskabsdialogen, så ikke alle behøver at sidde med hver gang, og I kan komme videre.

1.3 PRIORITER DIALOGER OG INDSATSER så energien i partnerskabet ikke spredes for tyndt ud. Det er ikke muligheder, der mangler, men prioritering.

GRUNDPLAN

2.1 FÅ OVERBLIK OVER DET NUVÆRENDE partnerskabs grundplan bestående af formål, forretning, fortælling, indhold, proces og relation.

2.2 ANALYSER GRUNDPLANEN og identificér drivere og barriere for værdiskabelse i partnerskabet. Hvert af de seks elementer i det gode partnerskab kan optimeres på.

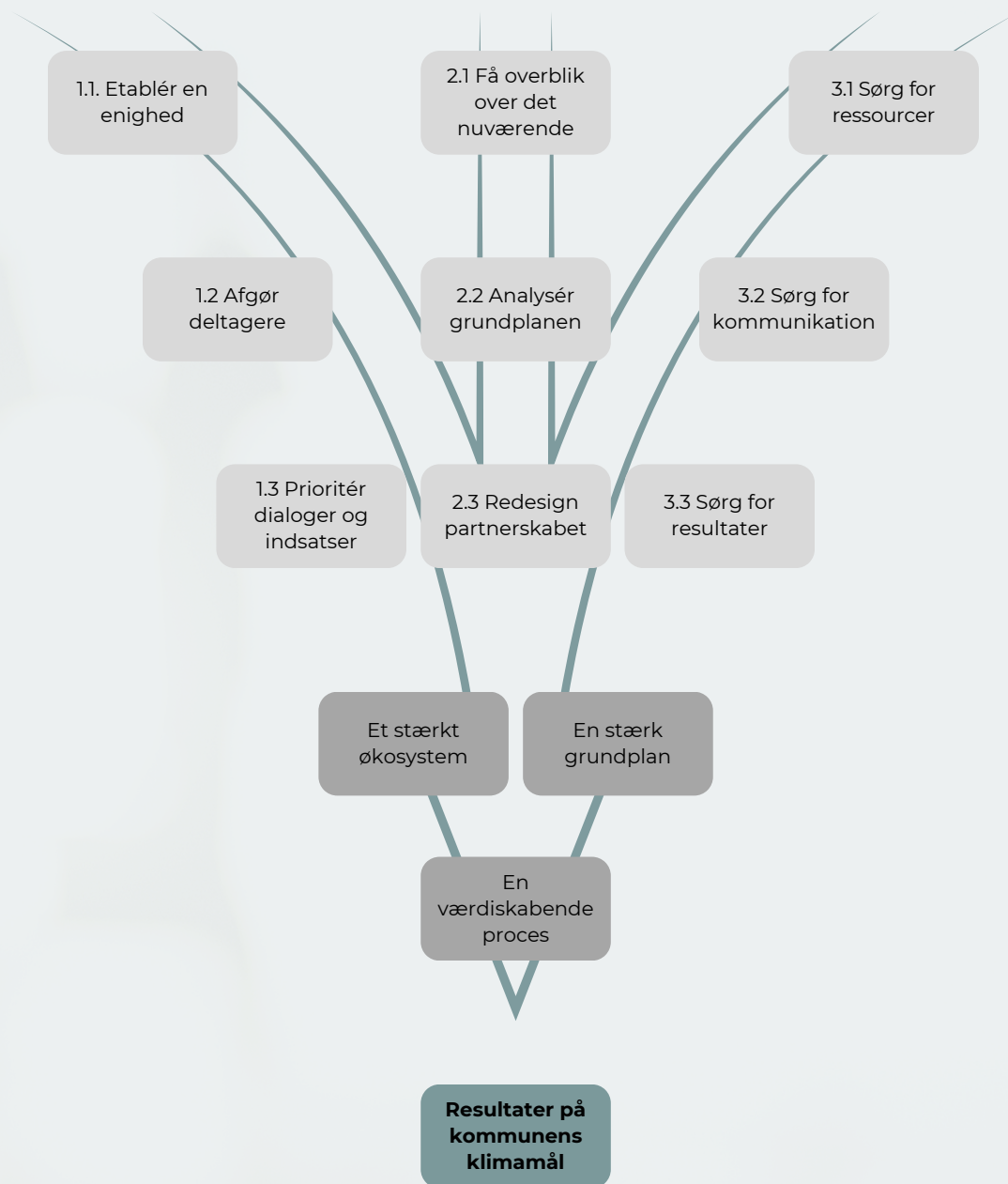
2.3 REDESIGN PARTNERSKABET så I kan drive det mere effektivt og skabe større værdi = lykkes med at udtage lavbundsjord på en meningsfuld måde for alle parter.

HVERDAG

3.1 SØRG FOR RESSOURCER til at drive partnerskabet og dets processer effektivt. Der er en stor efterspørgsel på effektivitet, og kommunen kan nemt blive flaskehals, hvilket nedbringer samarbejdsviljen.

3.2 SØRG FOR KOMMUNIKATION om hvad der sker i partnerskabet, så fremdriften bliver tydelig for dem, som er både tæt på og langt fra indsatserne.

3.3 SØRG FOR RESULTATER på den korte bane, som kan skabe den rette energi og tiltro blandt alle partnerskabets aktører. De siger, at der er lavthængende frugter. Pluk dem!

Interviewoversigt

Line Schultz Søndergaard, Brønderslev Kommune, fredag d. 8. september 2023

Flemming Nielsen, Den Danske Naturfond, mandag d. 11. september 2023

Camilla Lerbjerg Thomsen, LandboNord, fredag d. 15. september 2023

Frank Bondgaard, SEGES Innovation, mandag d. 25. september 2023

Susanne Mortensen, Limfjordssekretariatet, mandag d. 25. september 2023

Bendt Andersen, Naturstyrelsen, tirsdag d. 3. oktober 2023

Rune Hjortbak, Agri Nord, tirsdag d. 3. oktober 2023

Andreas Boyschau, European Energy, tirsdag d. 3. oktober 2023

Peter Bønlkke Adamsen, Rambøll, tirsdag d. 3. oktober 2023

August Bo Skovmand, KlimaNord, torsdag d. 5. oktober 2023

Bemærkninger

1. Andreas Boyschau, European Energy

"Energivirkomhederne har som udgangspunkt ikke interesse i at opstille VE-anlæg på lavbundsjorder, idet opstilling af solcelleanlæg på lavbundsjord fordyrer anlægget, og komplicerer planlægningsprocesserne. Samtidig oplever energivirkomhederne dog politisk interesse i at tænke multifunktionalitet hvor bl.a. solceller og udtagning af lavbundsjord kombineres. Ved at kombinere solcelleanlæg med lavbundsjord, kan energivirkomheder være med til helt eller delvist at finansiere udtagning af lavbundsjorder, hvor de nuværende lavbundsordninger har vist sig ineffektive og utilstrækkelige bl.a. på grund af ringe kompensationsmuligheder. Udtagning af lavbundsjorder i kombination med solcelleanlæg er således en fordel for både stat, kommune og energivirkomhederne, hvor projekter potentielt kan, dog med øgede omkostninger, nyde fremme."

2. Andreas Boyschau, European Energy

"De eksisterende kompensationsordninger tilbyder ikke tilstrækkelig økonomisk kompensation til lodsejerne ift. frivillig udtagning af lavbundsjorder, som drives med traditionel planteavl. Det er derfor ikke et reelt alternativ for lodsejerne som ønsker at tage jord ud af drift. Udtagning af lavbundsjord via opstilling af solcelleanlæg er for mange lodsejere således eneste reelle mulighed."

Efterord

Interessentanalysen omkring Brønderslev Kommunes lavbundsindsats er nu tilvejebragt. Interessenter er kortlagt, nøgleaktører er identificeret og partnerskabspositionerne er udspecificeret. Nu skal de næste skridt tages, hvor økosystemet styrkes, grundplanen fastlægges og værdien skabes i hverdagen.

"Lav bund og høje ambitioner i Brønderslev Kommune"-projektets øvrige faser skal nu gennemføres. Vi opfordrer dog til, at kommunen tager handlingsanvisningerne til sig allerede på den korte bane, da de både er gældende for tiden under og efter Plan22+-projektet.

**PLAN
22+**

**Plan- og
Landdistriktsstyrelsen**

Plan22+ er en femårig indsats fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen og Realдания, som skal understøtte kommunernes klimaarbejde ved at udvikle ny viden og redskaber til at indfri klimamålsætninger gennem den fysiske planlægning.

Partnerskabshuset Krydsfelt er et formålsdrevet konsulenthus, som hjælper virksomheder, organisationer og kommuner med at gøre partnerskaber til god forretning, der skaber bæredygtig forandring. Vi tror på, at fremtidens løsninger i den bæredygtige omstilling skabes i partnerskaber i krydsfeltet mellem brancher, interesser og kompetencer.

**PARTNERSKABSHUSET
KRYDSFELT**